

49. zasadnutie Česko-slovenskej/Slovensko-českej komisie historikov

Praha, 23. – 25. október 2018

Peter ŠVORC

Česko-slovenská/Slovensko-česká komisia historikov vstúpila v roku 2018 do 25. roku svojej existencie, a to v roku, v ktorom si česká a slovenská spoločnosť pripomínajú 100. výročie vzniku Československej republiky. Spomenuté výročie sa tak stalo ústrednou témou vedeckej časti zasadnutia komisie, ktoré sa konalo v Prahe.

Samotné zasadnutie komisie sa uskutočnilo na pôde Historického ústavu AV ČR. Na ňom zhodnotila plnenie prijatých uznesení zo svojho jarného zasadnutia v Martine a prerokovala organizačné otázky pripravovanej konferencie k okrúhlym výročiam v dejinách spoločného štátu Čechov a Slovákov.

*Členovia Česko-slovenskej komisie historikov na svojom zasadnutí.
Zľava: Jaroslav Pažout, Richard Pavlovič, Vojtech Čelko, Ján Němeček*

Česko-slovenská komisia historikov v roku 2018 prešla malou personálnou obmenou. Namiesto starších zakladajúcich členov – zo slovenskej strany PhDr. Ivan Kamenec, CSc., a z českej strany prof. PhDr. Vilém Prečan, CSc., ktorí sa zo zdravotných dôvodov vzdali členstva v komisii, pribudli noví členovia. Zo slovenskej strany je to doc. PhDr. Marek Syrný, PhD., z Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, a z českej strany Mgr. Denisa Nečasová, PhD., z Historického ústavu Filozofickej fakulty Masarykovej univerzity v Brne.

Na zasadnutí komisie zaznela potešiteľná informácia o zdigitalizovaní starších ročníkov Česko-slovenskej historickej ročenky, ktoré komisia chce v najbližšom čase

*Členovia Česko-slovenskej komisie historikov na svojom zasadnutí.
Zľava: Peter Švorc, Dušan Kováč, Zdeněk Doskočil, Roman Holec*

*Otvorenie konferencie Osmičkové roky v retrospektivě dějin – 1848, 1918, 1938, 1948, 1968.
Zľava referenti Ján Němeček, Roman Holec, Róbert Kvaček
a podpredseda Akadémie vied ČR Pavel Baran*

umiestniť na svoju webovú stránku, aby sa ročenky stali prístupnými širokému okruhu záujemcov o dejiny Československa. Po nej nasledovalo rokovanie o príprave a realizácii jarného zasadnutia komisie, ktoré by sa malo uskutočniť v Banskej Bystrici 24. – 26. apríla 2019, ale aj jesenného zasadnutia s dvoma zvažovanými alternatívami – Zlín a Brno 22. až 24. októbra 2019. Už tradične si komisia vypočula správu o seminári pre učiteľov dejepisu v Liberci. V roku 2018 sa konal už 28. ročník,

tento raz o česko-slovenských vzťahoch. Liberecký seminár a konferencia mladých historikov v Hradci Králové sú dve vedecko-didaktické podujatia, nad ktorými má Česko-slovenská komisia historikov odborný patronát, ktorým pomáha vo výbere tém, zabezpečení prednášok (Liberec) i pri hodnotení vystupujúcich mladých historikov (Hradec Králové).

Nasledujúci deň bol venovaný vedeckej konferencii s názvom *Osmičkové roky v retrospektíve dejín – 1848, 1918, 1938, 1948, 1968*. Konferencia sa konala v priestoroch predsedníctva Akadémie vied Českej republiky na Národní třide 3. Na nej vystúpili prof. PhDr. Roman Holec, DrSc., s príspevkom *Reflexia revolúcie 1848/49 pri oslavách vzniku štátu na Slovensku*, prof. PhDr. Robert Kvaček, CSc., ktorý hovoril o reflexii roku 1848 pri vzniku štátu v českej spoločnosti. Druhý blok vyplnili dva referáty, a to prof. PhDr. Jana Rychlíka, DrSc., s názvom *Rok 1918 optikou rokov 1938, 1948 a 1968*. Posledným referátom bol referát PhDr. Dušana Kováča, DrSc., *Rok 1918 optikou jubilejných rokov na Slovensku*.

Všetky štyri referáty sa sústredili na reflexiu kľúčových udalostí v českých a slovenských dejinách, okrúhle výročia ktoré si v tomto roku pripomíname, pravda v rôznych, no opäť medzníkových rokoch. Referenti ukázali, že významné zlomové udalosti v dejinách oboch našich národov vždy akosi silnejšie rezonovali v nasledujúcich obdobiach národných dejín s charakterom kľúčových medzníkov. Z referátov i diskusie vyplynulo, že hlavní aktéri týchto udalostí si vždy vybrali tie momenty i osobnosti z národných dejín, ktoré mohli a mali posilniť ich autoritu, ich konanie, a tiež to, že si uplynulé deje i osobnosti potom vo výklade, či propagande účelovo prispôbovali. A tak sa napr. Ľudovít Štúr ocitol ako historická opora nielen v zápase o vytvorenie spoločného česko-slovenského štátu počas prvej svetovej vojny, ale aj o vytvorenie slovenského štátu v roku 1939. Diskusia priniesla celý rad podnetov pre výskum i poznanie zdanlivo už dobre poznaných dejín a rozhodne bola prínosom pre všetkých účastníkov konferencie.

Za zmienku ešte stojí prezentácia novej monografie českého historika Jana Rychlíka – 1918 – rozpad *Rakouska-Uherska* a vznik Československa, ktorá vyšla vo vydavateľstve Vyšehrad v októbri tohto roku. Prezentácia sa konala v popoludňajších hodinách v kníhkupectve Academia na Václavskom námestí. V knihe autor prehľadovo priblížil udalosti v Rakúsko-Uhorsku, vedúce k jeho rozpadu. Svojim obsahom nepochybne zorientuje čitateľa v neraz zložitých a zauzlených udalostiach roku 1918.

Počas zasadnutia Česko-slovenskej komisie historikov finišovala úprava vonkajších priestorov pri zrekonštruovanej budove Národného múzea v Prahe, ktoré bolo slávnostne otvorené o dva dni neskôr – 27. októbra 2018, v predvečer 100-tého výročia vzniku Československej republiky.